

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

k návrhu koncepce

„Program zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Čechy – CZ02“

Předkladatel

a zpracovatel koncepce: Ministerstvo životního prostředí
odbor ochrany ovzduší
Vršovická 1442/65
100 10 Praha 10

Zpracovatelé posouzení:

Mgr. Martin Smutný, Integra Consulting s.r.o.
*(autorizovaná osoba ke zpracování dokumentace a posudku
ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů
na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
č. j.: 73321/ENV/14)*

Mgr. Simona Kosíková Šulcová, Integra Consulting s.r.o.

Mgr. Michal Musil, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Jiří Dusík, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Andrea Šandová, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Radim Seibert, Regionální centrum EIA s.r.o.

Ing. Jitka Kaslová, Regionální centrum EIA s.r.o.

Mgr. Michala Kopečková, Občanské sdružení Ametyst
*(držitelka autorizace podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně
přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, č. j.: 2702/ENV/12-
116/630/12)*

MUDr. Eva Rychlíková, Zdravotní Ústav Ústí nad Labem
Ing. Jana Moravcová, Zdravotní Ústav Ústí nad Labem

Stručný popis koncepce:

Programy zlepšování kvality ovzduší (dále jen „PZKO“) jsou vytvářeny pro zóny a aglomerace, kde došlo k překročení imisního limitu popřípadě k více než povolenému počtu překročení imisního limitu stanoveného zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“) pro jednotlivé znečišťující látky. PZKO analyzují stav kvality ovzduší v zóně, aglomeraci, jeho příčiny, identifikují významné zdroje znečišťování ovzduší, stanovují opatření vedoucí k dosažení norem kvality ovzduší. Mezi významná nová opatření zavedená zákonem o ochraně ovzduší patří stanovení emisních stropů a lhůt k jejich dosažení pro vymezená území.

Program zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Čechy – CZ02 (dále také jen „PZKO CZ02“) byl zpracován v rámci projektu „Střednědobá strategie ke zlepšení kvality ovzduší v České republice“. Opatření PZKO CZ02 k dodržení imisních limitů jsou navržena do roku 2020.

Účelem PZKO CZ02 je zpracovat komplexní dokument k identifikaci příčin znečištění ovzduší a především stanovit taková opatření, jejichž realizace povede k dosažení přípustné úrovně znečištění ovzduší dle zákona o ochraně ovzduší. Tam, kde jsou tyto úrovně splněny, je třeba realizovat opatření navržená v PZKO CZ02 v přiměřeném rozsahu tak, aby byla dobrá kvalita ovzduší udržena a dále zlepšována a aby nedošlo k jejímu zhoršení. V oblastech zóny, kde je imisní limit překročen, musí být implementována stanovená opatření, a to v rozsahu uvedeném v koncepci. Opatření byla stanovena za pomoci rozptylové studie a byla modelově sestavena způsobem, aby v zóně došlo k dosažení zákonem požadované kvality ovzduší.

PZKO CZ02 se skládá z:

- úvodní části
- analytické části
- návrhové části
- implementační části

PZKO CZ02 vychází z údajů o emisích a imisním zatížení, které byly zpracovávány Českým hydrometeorologickým ústavem.

Cílem PZKO CZ02 je dosáhnout na celém území zóny Střední Čechy splnění imisních limitů daných zákonem o ochraně ovzduší, aby:

- došlo na území zóny, kde jsou imisní limity překračovány, ke snížení koncentrací znečišťujících látek v ovzduší pod hodnoty imisních limitů, a současně
- byla udržena a zlepšována kvalita ovzduší také tam, kde jsou současné koncentrace znečišťujících látek pod hodnotami imisních limitů.

Řešené znečišťující látky pro zónu CZ02:

- Suspendované částice:
 - PM₁₀ – dochází k plošnému překračování imisního limitu pro 24 hodinové koncentrace, dochází k překračování ročního imisního limitu.
- Benzo(a)pyren: dochází k překračování ročního imisního limitu.
- NO₂: dochází k překračování ročního imisního limitu na stanici imisního monitoringu v Berouně.
- arsen: dochází k překračování ročního imisního limitu na území Kladna, popř. v jeho těsné blízkosti – Stehelčevy. Na stanici imisního monitoringu Kladno-Švermov docházelo k překračování imisního limitu pro arsen v letech 2006 až 2010 a dále v roce 2013. Na lokalitě Stehelčevy byl imisní limit pro arsen překročen v roce 2007 a 2008 a dále v letech 2010 až 2011.

Pro každou řešenou znečišťující látku jsou na úrovni zóny Střední Čechy stanoveny hlavní zdroje znečišťování ovzduší s ohledem na jejich vliv na kvalitu ovzduší (prioritní kategorie zdrojů).

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce PZKO CZ02, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), bylo předloženo příslušnému úřadu, Ministerstvu životního prostředí (dále též jen „MŽP“) dne 9. 7. 2015. Po kontrole náležitostí bylo oznámení koncepce rozesláno dne 17. 7. 2015 k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a zveřejněno v Informačním systému SEA.

Zjišťovací řízení ke koncepci PZKO CZ02 bylo zahájeno dne 24. 7. 2015 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet, na úřední desce dotčeného kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/SEA_MZP223K). Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 25. 8. 2015 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: 57921/ENV/15).

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále též jen „vyhodnocení SEA“) zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí byl dne 13. 11. 2015 rozeslán k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a zveřejněn v Informačním systému SEA. Veřejné projednání návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA se konalo v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí dne 4. 12. 2015. Veřejné projednání proběhlo v budově Ministerstva životního prostředí. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 9. 12. 2015. Vypořádání doručených připomínek, které je jedním z nezbytných podkladů pro vydání stanoviska SEA, obdrželo Ministerstvo životního prostředí od předkladatele koncepce dne 18. 4. 2016.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí a vypracováno v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu a požadavků na jeho rozsah a obsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaném podle § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Jako základní hodnotící rámec pro vyhodnocení vlivů PZKO CZ02 na životní prostředí byla zvolena sada témat a složek životního prostředí (ovzduší, emise skleníkových plynů, voda, půda a horninové prostředí, příroda a krajina, lesní ekosystémy, odpady, kulturní památky a hluk) a jejich specifických problémů jako jsou např. překračování imisních limitů suspendovaných částic PM₁₀ a benzo(a)pyrenu, znečištění vod toxickými látkami, eutrofizace vod, acidifikace a kontaminace půd toxickými látkami v důsledku atmosférické depozice, úbytek zemědělského půdního fondu a nezastavěných ploch v důsledku záboru půd atd. Dále bylo provedeno hodnocení PZKO CZ02 z hlediska veřejného zdraví.

Hodnocení možných vlivů PZKO CZ02 bylo provedeno ve dvou rovinách. V první, tedy strategické rovině byly hodnoceny cíle a priority koncepce a ve druhé rovině byla hodnocena jednotlivá opatření této koncepce. K samotnému hodnocení byla použita stupnice k hodnocení síly vazby mezi opatřeními PZKO CZ02 a tématy životního prostředí a veřejného zdraví se stupnicí významnosti od (+2) do (-2) včetně 0 a ?.

U konkrétních záměrů, které koncepce označuje jako prostředky k naplnění navržených opatření, bude podrobná identifikace jejich možných vlivů včetně navržených požadavků k jejich minimalizaci následně provedena na strategické (v procesu SEA k územně plánovací dokumentaci) či projektové úrovni (v procesu EIA, resp. v povolovacích řízeních se znalostí detailních informací o těchto záměrech).

Jelikož orgány ochrany přírody nevyloučily významný vliv na celistvost a integritu lokalit soustavy Natura 2000, bylo zpracováno i hodnocení vlivu koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), a to z hlediska důsledků realizace koncepce na evropsky významné lokality (dále jen „EVL“) a ptačí oblasti (dále jen „PO“) a stav jejich ochrany (naturové hodnocení).

Podkladem pro vydání tohoto stanoviska byly kromě vyhodnocení SEA také vyjádření k němu podaná a výsledky veřejného projednání.

Závěry posuzování:

Stanovené cíle a priority včetně navržených opatření PZKO CZ02 jsou zacíleny na snížení emisí ve všech sektorech zdrojů znečišťování, proto se jedná o koncepci s potenciálně významným pozitivním vlivem na životní prostředí a veřejné zdraví.

Dílní negativní vlivy koncepce lze očekávat zejména v dopadech na přírodu a krajinu především v podobě záboru půdy, fragmentace biotopů a lesních porostů, zásahů do územního systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“) a významných krajinných prvků (dále jen „VKP“), na krajinný ráz, případně na zvláště chráněná území (dále jen „ZCHÚ“) a lokality soustavy Natura 2000 a snižování migrační propustnosti krajiny v souvislosti s rozvojem dopravní infrastruktury.

Proto byla na úrovni koncepce navržena vhodná opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci těchto zjištěných potenciálních negativních vlivů, přičemž další opatření mohou být navrhována na základě sledování a rozboru vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Cíl PZKO CZ02 je v souladu se zájmy ochrany EVL a PO a nebude mít významný negativní vliv na jednotlivé EVL a PO. Negativní vlivy na EVL a PO mohou přinést zejména velké dopravní stavby, pro které v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny musí být v případě možného ovlivnění lokalit soustavy Natura 2000 zpracováno na projektové úrovni naturové hodnocení. PZKO CZ02 bude mít pozitivní vliv na zatížení stanovišť acidifikací, eutrofizací a ozónem.

Vzhledem ke skutečnosti, že řada opatření obsažených v PZKO CZ02 by měla být realizována územními samosprávnými celky, bylo by vhodné, s cílem eliminovat rizika nedostatečné realizace opatření v PZKO, iniciovat do budoucna úpravu zákona o ochraně ovzduší spočívající v rozšíření a zpřesnění povinnosti závazně realizovat opatření obsažená v PZKO při výkonu veřejné správy.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává postupem podle § 10g tohoto zákona z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Program zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Čechy – CZ02“

a stanoví podle § 10g odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí následující podmínky a požadavky, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace Programu zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Čechy – CZ02 na životní prostředí a veřejné zdraví:

Část A: Podmínky a požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

- 1) Pro naplňování jednotlivých opatření obsažených v PZKO CZ02 vybírat přednostně takové projekty, které budou mít co největší přínos ke snížení znečištění ovzduší u řešených znečišťujících látek, zvláště u benzo(a)pyrenu a suspendovaných částic.
- 2) Urychlit přípravu a následnou realizaci opatření AB2 „Prioritní výstavba obchvatů měst a obcí“ včetně nezbytných návazných opatření v dopravě.
- 3) Při povolování nových komunikací v lokalitách s překročenými limity znečištění ovzduší realizovat v nejvyšší možné míře technická nebo kompenzačních opatření, která zajistí, že v obytné zástavbě nedojde ke zhoršení imisní zátěže v porovnání s výchozím stavem.

- 4) Realizaci nových projektů dopravní infrastruktury, popřípadě zkapacitnění těch stávajících, provádět s takovými technickými opatřeními, která zamezí jejich nadměrnému obtěžování obyvatelstva hlukem.
- 5) Rozšířit realizaci opatření EC1 „Informování a osvěta veřejnosti v otázkách ochrany ovzduší“ rovněž na oblast relevantních environmentálních dotačních programů s cílem omezit riziko nedostatečného zájmu o dotační podporu modernizace individuálního vytápění.
- 6) Při realizaci koncepce přihlídnout k odpovídajícím doporučením k posílení pozitivních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví uvedeným v kapitole 12.3 vyhodnocení SEA.
- 7) Při výsadbě dřevin mimo zastavěné území je třeba uplatňovat výhradně geograficky původní, stanovištně vhodné dřeviny. Výsadby je vhodné propojovat se stávajícími krajinnými prvky. Zábory sídelní zeleně musí být kompenzovány.
- 8) V odůvodněných případech (např. z důvodu vysoké prašnosti způsobované provozem na komunikaci) zajistit zpevnění povrchu nezpevněných komunikací s upřednostňováním druhů povrchu umožňujících vsakování srážkových vod.
- 9) Konkrétní projekty, aktivity, opatření budou uskutečňovány za respektování ochrany zvláště chráněných území (ZCHÚ), soustavy NATURA 2000 a lokalit výskytu zvláště chráněných druhů včetně obecné ochrany přírody v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny.
- 10) Nová technická opatření naplňující cíle PZKO CZ02 primárně neumísťovat do ZCHÚ. V případě jejich umístění ve ZCHÚ je nezbytné vyloučit či minimalizovat možné negativní vlivy na předměty a cíle ochrany dotčených ZCHÚ.
- 11) V rámci přípravy jednotlivých opatření, která se mohou dotýkat zájmů ochrany přírody a krajiny, postupovat v součinnosti s orgány ochrany přírody.
- 12) Nové záměry lokalizovat v souladu s územně plánovacími dokumentacemi, v případě umístění na zemědělskou půdu preferovat půdu v nižších třídách ochrany.
- 13) Při realizaci aktivit minimalizovat zábor a zásah do pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), především do lesů zvláštního určení a lesů ochranných.
- 14) Ministerstvo životního prostředí jako předkladatel koncepce zajistí ve spolupráci s orgány kompetentními k realizaci jednotlivých opatření PZKO sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Vývoj kvality životního prostředí v zóně Střední Čechy bude sledován s uplatněním monitorovacích indikátorů uvedených v kapitole 9 vyhodnocení SEA. Vyhodnocení plnění PZKO CZ02 proběhne každoročně. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této koncepce a dodržovat další povinnosti vyplývající z výše uvedeného ustanovení.
- 15) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých obdržovaných vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení a zveřejní schválenou koncepci. Dále zpracuje odůvodnění (tzv. prohlášení) podle ustanovení § 10g odst. 4 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, které bude součástí odůvodnění opatření obecné povahy.

Část B. Podmínky a požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

- 16) U záměrů, které budou navrhovány na základě provádění koncepce, musí být důsledně postupováno v souladu s ustanovením § 45h a § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny.
- 17) Každý záměr, který bude na základě PZKO CZ02 realizován, bude respektovat ochranu území soustavy Natura 2000. Při možných variantách vždy preferovat variantu mimo lokality soustavy Natura 2000. Konečný návrh řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Mgr. Evžen DOLEŽAL v. r.

*ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence*